

ADVIEZEN

COMITÉ VAN DE REGIO'S

150E CVDR-ZITTING, 29.6.2022-30.6.2022

Advies van het Europees Comité van de Regio's over de nieuwe EU-strategie voor het noordpoolgebied

(2022/C 375/03)

Rapporteur:	Mirja VEHKAPERÄ (FI/RE)
Referentiedocument:	JOIN(2021) 27 final

BELEIDSAANBEVELINGEN

HET EUROPEES COMITÉ VAN DE REGIO'S,

1. prijst de Europese Commissie en de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid voor hun gezamenlijke mededeling van 13 oktober 2021, waaruit de langdurige inzet van de EU voor de ontwikkeling van en samenwerking inzake het noordpoolgebied blijkt. Verheugend zijn de in die mededeling uiteengezette doelstellingen, prioriteiten en acties, die moeten zorgen voor een vreedzaam, duurzaam en welvend noordpoolgebied. Feit is dat de opgaven waar het noordpoolgebied voor staat gezamenlijke inspanningen op lokaal, regionaal en internationaal niveau vergen.
2. Het noordpoolgebied is voor de Europese Unie van strategisch belang in verband met klimaatverandering, grondstoffen en geostrategische kwesties; daarbij neemt de belangstelling voor dit gebied toe, ook van niet-Arctische landen.
3. De geografische definitie van het noordpoolgebied is niet duidelijk. Het gebied ten noorden van de noordpoolcirkel kan als de kern van het noordpoolgebied worden beschouwd. Het omvat de Noordelijke IJszee en de gebieden die tot acht staten behoren: Canada, Finland, IJsland, Noorwegen, Zweden, Denemarken, de Verenigde Staten en de Russische Federatie.
4. Gebieden die deel uitmaken van het landoppervlak waarop dit advies betrekking heeft, omvatten gebieden die onmiddellijk ten zuiden van de poolcirkel liggen, waar de milieu- en sociaaleconomische omstandigheden en de ontwikkeling van de infrastructuur onloochenbaar en in hoge mate worden beïnvloed door de omstandigheden in het noordpoolgebied.
5. Er is niet één noordpoolgebied, maar veeleer een zeer grote en heterogene regio, met enerzijds afgelegen gebieden met extreme natuurlijke omstandigheden, een kwetsbaar milieu en een lage bevolkingsdichtheid, en anderzijds hoogontwikkelde, verstedelijkte regio's met sterke vaardigheden, een hoogopgeleide bevolking en een groot innovatievermogen, zoals de Arctische regio van de EU.
6. In het noordpoolgebied wonen miljoenen mensen, een aantal dat afhangt van hoe men het gebied definieert. Ongeveer 4 miljoen inwoners wonen in het gebied ten noorden van de poolcirkel. Er zijn diverse nationaliteiten en ruim 40 verschillende inheemse volken. Een flink deel van de bevolking van de regio bestaat uit EU-burgers.
7. De transformatie van het noordpoolgebied wordt beïnvloed door ecologische, sociale, culturele, economische en politieke veranderingen en veranderingen op veiligheidsgebied die met elkaar verweven zijn. Deze veranderingen zijn dynamisch, snel en ingrijpend en houden steeds meer verband met de regionale, Europese en mondiale ontwikkeling.
8. De militaire activiteit in veel delen van het noordpoolgebied is reeds vóór de inval van Rusland in Oekraïne aanzienlijk toegenomen, met name door de versterking van de militaire capaciteit in het Russische noordpoolgebied.

Een veilig, stabiel en vreedzaam noordpoolgebied

9. Het CvdR veroordeelt krachtig de zonder aanleiding begonnen, ongerechtvaardigde en onwettige militaire invasie in Oekraïne door Rusland en is bezorgd over de geopolitieke verandering die dit met zich meebrengt voor de Europese veiligheidsorde en de overloopeffecten op het noordpoolgebied.

10. Via internationale samenwerking moet alles in het werk worden gesteld om te garanderen dat het noordpoolgebied veilig, stabiel en vreedzaam blijft. Van belang daarbij zijn handhaving, ondersteuning en bevordering van vreedzame samenwerking in het gebied in kwestie via een aantal bestaande samenwerkingsstructuren, in de eerste plaats via de Arctische Raad als het samenwerkingsverband bij uitstek voor het noordpoolgebied, zowel op intermenselijk als op intergouvernamenteel niveau. Met het oog op stabiliteit moet de EU ook de rol en het potentieel erkennen van internationale niet-gouvernementele samenwerkingsverbanden op lokaal en regionaal niveau, zoals het Arctisch burgemeestersforum, het NSPA, het Northern Forum, de Arctische Economische Raad en UArctic, voor het bevorderen van overleg ter ondersteuning van de stabiliteit. Deze subnationale verbanden kunnen een belangrijke meerwaarde bieden door resultaten te boeken met tastbare projecten en partners samen te brengen die minder gebonden zijn aan politieke ontwikkelingen op hoog niveau. De EU-instellingen worden opgeroepen om met deze verbanden samen te werken en partnerschappen aan te gaan.

11. Het is belangrijk dat de Raad voor het Europees-Arctische Barentszeegebied en de Regionale Raad voor de Barentszee duurzame ontwikkeling in het vermelde gebied blijven bevorderen. De samenwerking van de EU in het Oostzeegebied is ook gekoppeld aan het Arctische samenwerkingspakket.

12. Het CvdR benadrukt de blijvende waarde van de Arctische Raad en herhaalt zijn steun voor deze instelling en haar werkzaamheden, die een verantwoordelijkheid draagt jegens de bevolking van het noordpoolgebied, met inbegrip van de inheemse bevolkingsgroepen. De kernbeginselen van soevereiniteit en territoriale integriteit, die gebaseerd zijn op het internationaal recht, liggen reeds lang ten grondslag aan de werkzaamheden van de Arctische Raad. Nu Rusland deze beginselen heeft geschonden, zijn de werkzaamheden van de Arctische Raad tijdelijk opgeschort. Bezien moet worden hoe de Raad zijn belangrijke werkzaamheden in het licht van de huidige omstandigheden kan voortzetten. Het CvdR herhaalt de oproep die het al eenentwintig jaar lang doet om de Europese Unie in de Arctische Raad de status van “waarnemer” te verlenen.

13. Van belang is een intensievere grensoverschrijdende en internationale samenwerking op het gebied van de civiele bescherming in het noordpoolgebied, alsook van verschillende vormen van crisisbeheersing.

Klimaatverandering

14. Terecht stelt de Europese Commissie dat klimaatverandering de grootste bedreiging vormt voor het noordpoolgebied. Temperaturen die drie keer sneller stijgen dan in de rest van de wereld, smeltend ijs en ontdooiende permafrost hebben enorme domino-effecten in heel Europa en de hele planeet.

15. Het CvdR zou graag zien dat de EU een leidende rol gaat spelen in de klimaatmaatregelen voor dit gebied, maar meent dat het van belang is de klimaatverandering in het noordpoolgebied en de aanpassing daaraan vanuit een breed perspectief te benaderen, als onderdeel van de sociaaleconomische ontwikkeling van de regio. Het klimaatbeleid op lange termijn in het gebied in kwestie moet economisch, sociaal en regionaal rechtvaardig zijn, zodat de uitvoering ervan doeltreffend is en op een breed draagvlak kan rekenen. Dit betekent dat steun moet worden verleend aan de regio's, sectoren en werknemers die het meest door de veranderingen getroffen worden.

16. De klimaatverandering in het noordpoolgebied zal ernstige gevolgen hebben voor steden en regio's in heel Europa, bijvoorbeeld doordat de zeespiegel stijgt, waardoor verschillende kustgebieden onbewoonbaar worden, of doordat zeestromingen en neerslagpatronen veranderen. Bestrijding van klimaatverandering en bescherming van het milieu in het Noordpoolgebied zijn een absolute prioriteit. De EU moet meer onderzoek gaan doen naar de klimaatverandering in het noordpoolgebied.

17. Het CvdR benadrukt de toezegging van de EU om van het noordpoolgebied een duurzaam en welvarend gebied te maken, waarbij de inzet van de EU voor het gebied nauw wordt gekoppeld aan de “Green Deal” en de “blauwe economie” van de EU.

18. Bekeken moet worden hoe, rekening houdend met de specifieke kenmerken van het noordpoolgebied van de EU, de Green Deal en het klimaatpakket “Fit for 55” kunnen worden uitgevoerd, teneinde gelijke behandeling te waarborgen. Zo moet in het kader van de handel in emissierechten rekening worden gehouden met de specifieke omstandigheden van de scheepvaart in de winter in het noordpoolgebied.

19. Elke activiteit in het noordpoolgebied moet gebaseerd zijn op het weerstandsvermogen van de natuur, de bescherming van het klimaat en de beginselen van duurzame ontwikkeling en eerbiediging van de rechten van iedereen die in de regio woont. Economische belangen en duurzame economische activiteit kunnen vanuit dit perspectief worden benaderd, uitgaande van de richtsnoeren van het investeringsprotocol voor het noordpoolgebied voor verantwoorde investeringen in dit gebied.

Een noordpoolgebied van de bevolking

20. Het CvdR is het geheel eens met de Europese Commissie dat de bewoners van het noordpoolgebied de hoofdprioriteit vormen voor duurzame ontwikkeling en veerkrachtige samenlevingen. Demografische uitdagingen en een duurzame weg voorwaarts vergen een inclusieve dialoog en zinvolle deelname aan de besluitvorming op alle niveaus.

21. Steden in het noordpoolgebied spelen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van en aanpassing aan de veranderende context. Investerings in duurzame stedelijke infrastructuur, vervoer, digitalisering, afvalbeheer, de circulaire economie en energie-efficiënte oplossingen enerzijds en sociale investeringen op gebieden zoals onderwijs en gezondheid anderzijds dragen bij tot het creëren van een hoogwaardige en aantrekkelijke leefomgeving, nieuwe bedrijven enz. Steden zijn ook belangrijk om het noordpoolgebied vitaal, concurrerend en bewoond te houden. Erkend moet worden dat een bewoond noordpoolgebied de veiligheid vergroot.

22. Het CvdR roept de Europese Commissie derhalve op om de steden in het noordpoolgebied, en met name het Arctisch burgemeestersforum, waarin vertegenwoordigers van lokale overheden uit acht Arctische EU- en niet-EU-landen zitting hebben, te steunen, ermee samen te werken en hen te betrekken bij een aantal specifieke projecten en gebieden, zoals klimaatneutraliteit en energie-efficiëntie, stadsplanning, een inclusieve samenleving, werkgelegenheid, vaardigheden en het aantrekken van talent, en gezonde en slimme steden. Het Arctisch Burgemeestersforum is een instrument van zachte diplomatie dat in de Arctische Raad de status van waarnemer zou moeten krijgen, zodat het daarin alle Arctische gemeenschappen, ook inheemse gemeenschappen, kan vertegenwoordigen. Met zijn meerlagige dialoog en beleidsvorming over de toekomst van het noordpoolgebied zou het Arctisch Burgemeestersforum een partner van de EU-instellingen moeten worden, en de Europese Commissie zou concreet moeten nadenken over hoe dat bewerkstelligd kan worden.

23. De Commissie zou samen met het Arctisch burgemeestersforum een Arctische stedelijke agenda kunnen opstellen voor duurzame, welvarende, aantrekkelijke en vitale steden in het gebied die klaar zijn voor de toekomst, en de nodige middelen kunnen toewijzen voor de uitvoering van de agenda. De Europese Commissie zou ook een actieplan kunnen opstellen met concrete ideeën over hoe het AMF verder bij haar werkzaamheden kan worden betrokken.

24. Een slim, modern plattelandsbeleid en samenwerking tussen stad en platteland in het noordpoolgebied zijn nodig om de uitstroom van hulpbronnen uit de plattelandsgebieden in te dammen en de competentieontwikkeling en de levensomstandigheden op het platteland in het noordpoolgebied te versterken.

25. De creatieve en de culturele sector van het noordpoolgebied hebben, samen met de toeristische sector, potentieel voor internationale groei, leveren banen op en maken de regio aantrekkelijker, bijvoorbeeld voor vrouwen en jongeren. Steun van de EU voor de ontwikkeling van de industrie is van het grootste belang. Het verdient vermelding dat Umeå (Zweden, 2014), Bodø (Noorwegen, 2024) en Oulu (Finland, 2026) zijn geselecteerd als Culturele Hoofdsteden van Europa.

26. Het is van belang de dialoog tussen jongeren te bevorderen en jongeren te betrekken bij het uitstippelen en uitvoeren van de EU-strategie. De Europese Commissie zou moeten investeren in jongeren, onderwijs en mobiliteits- en uitwisselingsprogramma's voor studenten, met inbegrip van virtuele uitwisselingen. De Europese Commissie wordt verzocht om het noordpoolgebied van de EU in het kader van het DiscoverEU-programma actief te promoten, aangezien afgelegen en dunner bevolkte regio's in dit proces vaak over het hoofd worden gezien.

27. In het licht van de VN-Verklaring over de rechten van inheemse volkeren moeten de EU-instellingen onderhandelen met de inheemse volkeren in de regio, via hun eigen vertegenwoordigende organen, over elke maatregel die gevolgen kan hebben voor deze volkeren. In dit verband dient de EU de door de Sami-Raad geïnitieerde doelstelling om een delegatie van het Sami-volk in Brussel te vestigen, te steunen.

28. De Europese Commissie en andere instellingen dienen zich meer bewust te worden van en meer kennis te verwerven over de specifieke status en behoeften van alle inheemse bevolkingsgroepen in het noordpoolgebied.

Een duurzaam en veerkrachtig economisch model voor het noordpoolgebied

29. Bekeken moet worden hoe, rekening houdend met de specifieke kenmerken van het noordpoolgebied van de EU, de Green Deal en het klimaatpakket "Fit for 55" kunnen worden uitgevoerd, teneinde gelijke behandeling te waarborgen. Hierbij moet rekening worden gehouden met de specifieke natuurlijke omstandigheden in het noordpoolgebied.

30. De duurzame ontwikkeling van het noordpoolgebied moet gebaseerd zijn op zijn territoriale voordelen en gezamenlijke langetermijnplanning. Het potentieel van groene groei in het noordpoolgebied van de EU moet worden ondersteund, op basis van een plaatsgebonden aanpak, de unieke knowhow van de mensen, steden, regio's en natuurlijke hulpbronnen van die regio. Multilevel governance, dialoog en wederzijds respect zijn de bouwstenen voor een duurzaam gebruik van hulpbronnen en nieuwe bedrijven die zorgen voor werkgelegenheid en waardecreatie.

31. Het noordpoolgebied kan Europa voorzien van kennis, producten, hulpbronnen en energie die van cruciaal belang zijn om de klimaatdoelstellingen van de EU te bereiken. Tot de sterke industrieën van de EU die gebaseerd zijn op de natuurlijke hulpbronnen in het noordpoolgebied behoren energieproductie, toerisme, mijnbouw en bosbouw, bio-economie en visserij; de grote ICT-capaciteit van de regio bevordert de transitie. Het CvdR roept de EU op de verduurzaming van die sectoren te ondersteunen. Slimme specialisatie kan een kader vormen waarbinnen kwetsbaarheden worden omgezet in kansen.

32. De duurzame ontwikkeling van het noordpoolgebied moet in de eerste plaats ten goede komen aan lokale gemeenschappen. Het is belangrijk dat de EU toegang heeft tot kritieke grondstoffen die nodig zijn voor de groene transitie, maar de exploitatie hiervan zou wel grote consequenties hebben voor de economieën, het milieu en de inwoners van de Arctische staten.

33. De noordelijke regio's van Zweden, Finland en Noorwegen zijn voor ruim 70 % van het landoppervlak met bossen bedekt. Daardoor behoren zij tot de dichtst beboste regio's van Europa, en tot de grootste exporteurs van bosbouwproducten ter wereld. De bosbouwsector in het noordpoolgebied beïnvloedt het leven van de bevolkingsgroepen aldaar op velerlei manieren: het is een bron van welvaart en bedrijvigheid, alsook van recreatie en buitenleven; bossen spelen ook een cruciale rol in de matiging van de klimaatverandering. De nieuwe EU-bosbouwstrategie voor 2030 moet de leidraad vormen om de kwantiteit en de kwaliteit van de bossen in de EU te verbeteren. De dichtbeboste regio's in het noorden hebben echter behoefte aan steun voor en investeringen in een biogebaseerde economie en groene, moderne en duurzame bosbouw, met inachtneming van de regionale verschillen.

34. Het noordpoolgebied moet bedrijfsactiviteiten die banen scheppen voor de toekomst actief bevorderen. Volgens een begin 2022 gepubliceerde raming heeft het noordpoolgebied van de EU een investeringspotentieel van ongeveer 150 miljard EUR tegen 2030, waarvan een groot deel verband houdt met de uitvoering van de groene transitie. Het zwaartepunt ligt op investeringen in koolstofneutraal staal, de productie van batterijen en de winning van mineralen. In de energiesector ligt de nadruk op de opwekking van windenergie.

35. De energietransitie is van cruciaal belang in de strijd tegen klimaatverandering; er zijn nieuwe manieren nodig om energie te produceren en te verbruiken. De EU moet werk maken van de modernisering van de energiesector in dit gebied, teneinde de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te verminderen en de energieonafhankelijkheid van de EU te versterken. Geïmporteerde fossiele energie maakt de regio kwetsbaar voor geopolitiek en wereldmarkten. Erkend moet worden dat de kortetermijnoplossing voor de energieafhankelijkheid van de EU in het noorden ligt.

36. Gelet op de energieproductie, energie-intensieve industrieën en de uitdagende omgeving voor duurzaam vervoer en infrastructuur is het van essentieel belang te zorgen voor een billijke energietransitie en aanpassing vanuit het perspectief van de bevolking en de industrie in de regio. De investeringen moeten betrekking hebben op hernieuwbare energiebronnen, energietechnologieën en toekomstige energieoplossingen, zoals hernieuwbare waterstof en batterijclusters, decentrale energieproductie, warmteterugwinning en digitalisering van de energiesector.

37. De groeiende vraag naar grondstoffen ten gevolge van de elektrificatie van de samenleving zal de duurzame mijnbouw en verwerking in het noordpoolgebied onder druk zetten. Het noordpoolgebied beschikt over een enorme voorraad zeldzame aardmetalen, die de EU zou helpen haar afhankelijkheid van China, dat momenteel 90 % van deze mineralen produceert, te beperken. De EU moet ervoor zorgen dat het noordpoolgebied een sleutelrol speelt in de Europese grondstoffenalliantie en tegelijkertijd de natuur in dit gebied beschermen, ondanks de belangen van de EU op het gebied van mijnbouw en grondstofmogelijkheden. Europese actoren in dit gebied beschikken over wereldwijd toonaangevende vaardigheden op het gebied van duurzame industrieën en verwerking in de hele waardeketen. De Arctische Raad dient hiervan nota te nemen.

38. De EU-financiering moet gericht zijn op de ondersteuning en de duurzaamheid van de investeringen in dit gebied en moet een evenwicht zien te vinden tussen een verantwoorde ontwikkeling van de natuurlijke hulpbronnen en de bescherming van het milieu, teneinde het potentieel en de transformerende kracht van het gebied als aanjager achter de groene, blauwe en digitale transformatie van de EU volledig te ontsluiten.

Onderwijs en onderzoek

39. Hoogwaardig onderzoek en toegang tot onderwijs zijn essentiële voorwaarden voor de vitaliteit en aantrekkelijkheid van het noordpoolgebied. Een van de grootste uitdagingen voor het noordpoolgebied is de braindrain, d.w.z. dat hoogopgeleide mensen het gebied verlaten of elders een opleiding gaan volgen en daarna niet meer terugkeren. De lokale en regionale overheden worden verzocht om samen te werken en voorbeelden van goede praktijken uit te wisselen over hoe dit vraagstuk kan worden aangepakt.

40. De regionale onderwijs- en onderzoeksinstituten en hun netwerken moeten worden betrokken bij de formulering van het onderzoeksbeleid voor het gebied; onderzoek in het noordpoolgebied moet worden opgevat als alle onderzoeksactiviteiten die bijdragen tot duurzame ontwikkeling en ten goede komen aan de bevolking van het gebied, en niet uitsluitend als poolonderzoek. De totstandbrenging van het innovatie-ecosysteem voor dit gebied, gebaseerd op slimme specialisatiestrategieën, moet bijdragen tot de regionale ontwikkeling van de EU-regio in het noordpoolgebied en verdere innovatie- en samenwerkingsmogelijkheden opleveren.

41. Er moeten voldoende middelen beschikbaar worden gesteld om de doelstellingen te verwezenlijken. Het noordpoolgebied moet worden beschouwd als een horizontaal thema voor verschillende financieringsprogramma's; synergie tussen programma's moet worden bevorderd. Naast Horizon Europa en Erasmus+ zijn ook de instrumenten met een regionale basis, zoals de Europese structuur- en investeringsfondsen en de programma's voor territoriale samenwerking, van belang.

Connectiviteit

42. De groene industriële transitie moet gepaard gaan met de snelle ontwikkeling van groene vervoerswijzen, waarbij de overstap van fossiele brandstoffen naar vervoerswijzen zoals elektrisch vervoer en vervoer op waterstof wordt gesubsidieerd. Verder is in het noordpoolgebied de veiligheid van het luchtvervoer van essentieel belang. Elektrische vliegtuigen zijn een duurzaam alternatief.

43. Verheugend is de uitbreiding van de TEN-T-corridor in het noordpoolgebied van de EU. Van belang is de versterking van de vervoersverbindingen, zowel noord-zuid als oost-west, om de regio's die in het noorden van Noorwegen, Zweden en Finland op de vervoersnetwerken van de EU zijn aangesloten, met elkaar te verbinden en verbindingen met de Noordelijke IJszee mogelijk te maken. De TEN-T-verordeningen moeten beter rekening houden met de specifieke kenmerken van het noordpoolgebied, zoals lange afstanden, scheepvaart in de winter en een geringe bevolkingsdichtheid, teneinde de ontwikkeling van strategisch belangrijke vervoersknooppunten in dit gebied te ondersteunen.

44. De investeringen in infrastructuur en vervoer in het noordpoolgebied vinden hun weerslag in de ruimere regio en dragen vanuit een Europees perspectief bij tot de operationele omstandigheden en het concurrentievermogen van de regio, onder meer op het gebied van sociale ontwikkeling, industrie en continuïteit van de voorziening.

45. Het CvDR is bezorgd over de toegenomen belangstelling van derde landen voor de regio, zoals de groeiende interesse van China voor de eigendom van kritieke infrastructuur, de aanleg van onderzeese kabels en de wereldwijde scheepvaart. Het is van het grootste belang dat de EU haar rol als investeerder in de regio vervult, zodat grootschalige projecten van derden in het noordpoolgebied kunnen worden vermeden.

46. De inzet van de EU voor het corrigeren van digitale onevenwichtigheden in het noordpoolgebied is van cruciaal belang. De grootschalige invoering van snelle mobiele technologieën van de vijfde en zesde generatie in het noordpoolgebied vereist dat de Europese Unie investeert in versterking van de backboneverbindingen en satelliettechnologieën in Finland, Zweden en Noorwegen. De lage latentietijden die nodig zijn voor veiligheids- en telegeneeskundeoplossingen vereisen bijvoorbeeld efficiënte backboneverbindingen in het noordpoolgebied. De waarborging van de veiligheid en het internationale concurrentievermogen van de arctische perifere regio's van Europa en het versterken van de digitalisering gaan hand in hand met elkaar. Terrestrische oplossingen zijn wellicht ook mogelijk, hetgeen betekent dat het van belang is een combinatie van geschikte technologieën te vinden die stabiele, betrouwbare en goedkope connectiviteit kan creëren. Bij de ontwikkeling van nieuwe digitale mogelijkheden en diensten is overleg met verschillende groepen van cruciaal belang om ervoor te zorgen dat de nieuwe oplossingen aan de behoeften van de gebruikers voldoen. Bovendien speelt connectiviteit ook een belangrijke rol bij het bevorderen van veiligheid en duurzame ontwikkeling.

Meer EU in het noordpoolgebied, meer noordpoolgebied in de EU

47. De Europese Commissie wordt aangespoord om werk te maken van haar voorstel om één loket op te richten voor de bundeling van instrumenten en financiering voor de ontwikkeling van het noordpoolgebied.

48. Het huidige en toekomstige voorzitterschap van de Raad wordt verzocht ervoor te zorgen dat kwesties omtrent het noordpoolgebied hoog op de EU-agenda staan.

49. Het CvDR verzoekt de Europese Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO) voldoende middelen uit te trekken voor de uitvoering van het EU-beleid inzake het noordpoolgebied. De coördinatie en samenwerking binnen de EU inzake het noordpoolgebied moeten op alle besluitvormingsniveaus moeten worden verbeterd. Voorts moet ervoor worden gezorgd dat de lokale en regionale overheden volledig worden betrokken bij multilevel governance, de tenuitvoerlegging van de EU-strategie en de EU-financieringsinstrumenten.

50. De Europese Commissie en de EDEO worden verzocht om in samenwerking met regionale en lokale actoren het forum van belanghebbenden van het noordpoolgebied en de dialoog tussen inheemse bevolkingsgroepen in het noordpoolgebied van de EU te organiseren, en daarbij in de toekomst meer aandacht te besteden aan de standpunten van jongeren. Om de continuïteit van de dialoog te waarborgen, moedigt het Europees Comité van de Regio's vertegenwoordigers van de EU-instellingen aan om meer deel te nemen aan evenementen en bijeenkomsten die verband houden met het beleid ter zake in de regio.

51. De Europese Commissie zou kunnen overwegen een adviesforum op te richten dat belast is met het toezicht op de uitvoering van het EU-beleid inzake het noordpoolgebied. Dit forum zou belangrijke belanghebbenden, waaronder regionale en lokale overheden, bijeenbrengen.

52. De bekendmaking van een nieuw EU-beleid inzake het noordpoolgebied, tegelijk met de start van de nieuwe EU-programmeringsperiode 2021-2027, is een uitgelezen kans om het beleid met succes uit te voeren. Het CvdR is ingenomen met de verschillende financieringsinstrumenten, met name in het kader van het EFRO en de ETS-programma's, maar betreurt het dat kleine organisaties vaak niet over de administratieve en financiële capaciteit beschikken om er ten volle van te profiteren. De financieringsinstrumenten van de EU voor het noordpoolgebied moeten worden aangepast aan de specifieke territoriale behoeften en capaciteiten van het gebied, met inbegrip van de behoeften van de inheemse bevolkingsgroepen.

53. EU-programma's van het cohesiebeleid en vooral grensoverschrijdende Interreg-programma's bieden een belangrijk kader voor grensoverschrijdende interpersoonlijke contacten, gezien de specifieke kenmerken van het noordpoolgebied. Er moeten echter meer mogelijkheden komen om partners uit delen van dit gebied die geen lid zijn van de EU in te schakelen ter bevordering van de circumpolaire samenwerking en de noord-noord mobiliteit.

54. Tot slot zij opgemerkt dat het noordpoolgebied de komende decennia van strategisch belang zal blijven voor de EU en dat de EU vooruitgang moet blijven boeken, met meer multilaterale samenwerking en multilevel governance waarbij de plaatselijke bevolkingsgroepen worden betrokken, teneinde de vraagstukken die de geopolitieke positie, de natuurlijke omgeving en de specifieke sociaaleconomische omstandigheden van dit gebied met zich meebrengen, het hoofd te bieden en het potentieel van het gebied voor de groene, blauwe en digitale transitie volledig te benutten.

Brussel, 29 juni 2022.

De voorzitter
van het Europees Comité van de Regio's
Vasco ALVES CORDEIRO